

A2.3

BUNE PRACTICI PRIVIND DEZVOLTAREA COMPETENTELOR PROFESIONALE IN CORELATIE CU PROGRESUL TEHNOLOGIILOR AVANSATE CU ACCENT PE DOMENIILE PROGRAMELOR DE STUDII VIZATE DE PROIECT, RESPECTIV CARIERA DE CONSILIER JURIDIC

LEGISLAȚIE

- 1. Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic**
- 2. Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice**
- 3. Statutul consilierului juridic.**
- 4. Ordonanță de urgență 57/2019.**

Inteligența artificială reprezintă capacitatea sistemelor computerizate de a efectua sarcini care în mod tradițional necesitau inteligență umană.

Aceasta include procesarea limbajului natural, recunoașterea de imagini și voce, luarea deciziilor și învățarea automată. Sistemele AI moderne se bazează pe algoritmi de machine learning care pot învăța din date și își pot îmbunătăți performanța în timp. Există mai multe tipuri de AI, de la sisteme simple bazate pe reguli până la rețele neurale complexe și sisteme de deep learning. Un aspect important al AI moderne este capacitatea sa de a procesa și analiza volume mari de date pentru a identifica tipare și a face predicții.

Cu toate acestea, sistemele AI au și limitări importante, precum dependența de calitatea datelor de antrenare și potențialul de a reproduce prejudecăți existente în aceste date.

Evoluția tehnologiei inteligenței artificiale oferă oportunități semnificative pentru modernizarea și eficientizarea sistemului judiciar. În contextul României, unde volumul de cazuri și complexitatea jurisprudenței sunt în creștere, implementarea unui AI specializat poate reprezenta o soluție inovatoare pentru îmbunătățirea calității actului de justiție.

O înțelegere aprofundată a principiilor de bază ale inteligenței artificiale le permite magistraților să evalueze mai bine probele prezentate în instanță și să ia decizii informate în cazuri care implică tehnologii AI. Este esențial ca aceștia să înțeleagă atât potențialul cât și limitările sistemelor AI, precum și implicațiile etice și juridice ale utilizării acestora..

Consilierii **juridici**/ avocații se află în prima linie a schimbărilor tehnologice din domeniul juridic, iar pregătirea în domeniul AI devine o necesitate profesională. Ei trebuie să înțeleagă cum pot folosi instrumentele AI pentru a-și eficientiza activitatea, de la sisteme de analiză a documentelor juridice până la instrumente de cercetare juridică bazate pe AI. În plus, avocații trebuie să fie pregătiți să consilieze clienții cu privire la implicațiile juridice ale implementării sistemelor AI în activitatea lor comercială. Este crucial ca aceștia să înțeleagă aspectele tehnice ale AI pentru a putea reprezenta eficient interesele clienților în litigii care implică tehnologii AI. De asemenea, consilierii juridici/avocații trebuie să fie la curent cu evoluțiile legislative în domeniul AI pentru a putea oferi consultanță juridică actualizată și relevantă.

Beneficii potențiale pentru consilierii juridici/ avocați/ magistrați

Eficientizarea procesului de documentare

Acces rapid la jurisprudență relevantă;

- Identificarea automată a precedentelor judiciare similare;
- Sintetizarea doctrinei juridice aplicabile.

Îmbunătățirea calității deciziilor

- Analiza comprehensivă a jurisprudenței naționale și europene;
- Identificarea tendințelor în decizii similare;
- Reducerea riscului de inconsistențe în practica judiciară.

Optimizarea timpului de lucru

Reducerea timpului alocat cercetării jurisprudențiale;

- Automatizarea proceselor repetitive de documentare;
- Facilitarea redactării hotărârilor judecătorești.

Motor de căutare avansată

Căutare contextuală în baze de date juridice;

- Filtrare multi-criterială a rezultatelor;
- Analiză semantică a documentelor juridice.

Sistem de recomandări

- Sugestii automate de jurisprudență relevantă;
- Identificarea doctrinei aplicabile;
- Alertări privind modificări legislative relevante.

Asistent de redactare

- Template-uri inteligente pentru hotărâri;
- Verificare automată a citărilor și referințelor;
- Sugestii de structurare a argumentației juridice.

Provocări și considerații

Aspecte tehnice

- Necesitatea unei baze de date comprehensive și actualizate;
- Integrarea cu sistemele existente;
- Asigurarea securității și confidențialității datelor.

Aspecte etice și legale

- Menținerea independenței judecătorului în procesul decizional;
- Transparența algoritmilor utilizați;
- Conformitatea cu GDPR și legislația specifică.

Aspecte practice

- Necesitatea training-ului pentru utilizatori;
- Costuri de implementare și mentenanță;
- Rezistența la schimbare în sistemul judiciar.

Metodologie de implementare

Faza pilot

- Testare în instanțe selectate;
- Colectare feedback și ajustări;
- Evaluare preliminară a impactului.

Scalare graduală

- Extindere treptată la nivel național;
- Dezvoltare continuă a funcționalităților;
- Monitorizare și evaluare permanentă.

Concluzii

Implementarea unui sistem AI dedicat în sistemul judiciar românesc reprezintă o oportunitate semnificativă pentru modernizarea și eficientizarea actului de justiție. Succesul implementării depinde de abordarea sistematică a provocărilor identificate și de colaborarea strânsă între toți actorii implicați.

În această eră digitală în care ne aflăm, relația dintre AI și sistemul judiciar seamănă tot mai mult cu un dans complex – uneori în sincron perfect, alteori călcându-și reciproc pe picioare. Și deși tehnologia promite să fie un partener de nădejde în sala de judecată, ar trebui să ne amintim că dreptatea, ca și dragostea, nu poate fi redusă la un algoritm. Așa că în timp ce AI își face loc printre coduri și jurisprudență, poate ar trebui să ne asigurăm că nu transformăm Themis, zeița dreptății, într-un robot care doar procesează date – la urma urmei, ea poartă balanța dreptății în mâini, nu în circuite integrate.

Consilierul juridic asigură apărarea drepturilor și intereselor legitime ale statului, ale autorităților publice centrale și locale, ale instituțiilor publice și de interes public, ale celorlalte persoane juridice de drept public, precum și ale persoanelor juridice de drept privat, în slujba cărora se află și în conformitate cu Constituția și legile țării.

Consilierul juridic poate să fie numit în funcție sau angajat în muncă, în condițiile legii.

Consilierul juridic numit în funcție are statutul funcționarului, potrivit funcției și categoriei acesteia. Consilierul juridic angajat în muncă are statut de salariat.

Consilierul juridic în activitatea sa asigură consultanță și reprezentarea autorității sau instituției publice în serviciul căreia se află ori a persoanei juridice cu care are raporturi de muncă, apără drepturile și interesele legitime ale acestora în raporturile lor cu autoritățile publice, instituțiile de orice natură, precum și cu orice persoană

juridică sau fizică, română sau străină; în condițiile legii și ale regulamentelor specifice unității, avizează și contrasemnează actele cu caracter juridic.

Consilierii juridici pot constitui asociații profesionale în scopul apărării și promovării intereselor profesionale, în condițiile legii privind asocierea și constituirea persoanelor juridice.

Consilierii juridici au drepturile și obligațiile prevăzute de lege potrivit statutului profesional și reglementărilor legale privind persoana juridică în serviciul căreia se află sau cu care are raporturi de muncă.

Activitatea de consilier juridic este considerată vechime în muncă juridică în funcțiile de magistrat, avocat, notar public sau alte funcții juridice, potrivit dispozițiilor legale specifice fiecăreia dintre aceste profesii. Relația profesională dintre consilierul juridic și beneficiarul serviciilor sale se bazează pe onestitate, probitate, corectitudine, confidențialitate și independența opiniilor profesionale.

Dobândirea și încetarea calității de consilier juridic

Poate fi consilier juridic acela care îndeplinește următoarele condiții:

- a) este cetățean român și are domiciliul în România;
- b) are exercițiul drepturilor civile și politice;
- c) este licențiat al unei facultăți de drept;
- d) este apt din punct de vedere medical pentru exercitarea profesiei; această condiție se dovedește cu certificat medical eliberat în condițiile legii;
- e) nu se află în vreunul dintre cazurile de nedemnitate prevăzute de prezenta lege.

Prevederile prezentului articol se completează cu dispozițiile Legii nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, cu modificările ulterioare.

Este nedemn de a fi consilier juridic:

- a) cel care a fost condamnat definitiv pentru săvârșirea unei infracțiuni de natură a aduce atingere profesiei de consilier juridic;
- b) cel care, în exercitarea profesiei de consilier juridic, a săvârșit abuzuri prin care au fost încălcate drepturi și libertăți fundamentale ale omului, stabilite prin hotărâre judecătorească definitivă)

Exercitarea profesiei de consilier juridic este incompatibilă cu:

- a) calitatea de avocat;
- b) activitățile care lezează demnitatea și independența profesiei de consilier juridic sau bunele moravuri;
- c) orice altă profesie autorizată sau salarizată în țară sau în străinătate;
- d) funcția și activitatea de administrator sau lichidator în cadrul procedurilor de reorganizare și lichidare judiciară;
- e) activitatea publicistică salarizată;
- f) alte incompatibilități prevăzute de lege sau rezultate din conflict de interese, în condițiile legii.

Exercitarea profesiei de consilier juridic este compatibilă cu:

- a) activitatea didactică preuniversitară, universitară și de cercetare juridică, activitatea literară, culturală și publicistică nesalarizată;

- b) funcția de arbitru, mediator sau expert, în condițiile legii și cu respectarea prevederilor legale privind conflictul de interese;
- c) participarea la comisii de studii, de întocmire a proiectelor de reglementări juridice.

La debutul exercitării profesiei, consilierul juridic efectuează obligatoriu un stagiul de pregătire profesională cu durată de 2 ani, perioadă în care are calitatea de consilier juridic stagiar.

Condițiile efectuării stagiului, asigurarea consilierului juridic îndrumător, definitivarea și celelalte condiții din perioada stagiului sunt cele prevăzute în legea pentru exercitarea profesiei de avocat și statutul profesional al acesteia, care se aplică în mod corespunzător.⁽³⁾

De asemenea, în ceea ce privește definitivarea în funcția de consilier juridic, pe baza vechimii în celelalte profesii juridice, se aplică în mod corespunzător prevederile Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat

Drepturile și obligațiile consilierului juridic stagiar sunt cele prevăzute în actul de numire sau în contractul de muncă, inclusiv toate celelalte drepturi ale funcției, pe perioada stagiului.

Consilierul juridic stagiar poate pune concluzii la judecătorie și la tribunale ca instanță de fond, la organele de urmărire penală, precum și la celelalte organe administrative cu atribuții jurisdicționale.

Consilierul juridic definitiv poate pune concluzii la instanțele judecătorești de toate gradele, la organele de urmărire penală, precum și la toate autoritățile și organele administrative cu atribuții jurisdicționale.

Consilierul juridic este obligat ca, în concluziile orale sau scrise, să susțină cu demnitate și competență drepturile și interesele legitime ale autorității sau persoanei juridice pe care o reprezintă și să respecte normele de deontologie profesională prevăzute în legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și statutul acestei profesii.

Evidențele activității consilierului juridic, actele și documentele sunt ținute de acesta, potrivit reglementărilor privind activitatea persoanei juridice în slujba căreia se află.

Consilierul juridic este obligat să respecte dispozițiile legale privitoare la interesele contrare în aceeași cauză sau în cauze conexe ori la conflictul de interese pe care persoana juridică ce o reprezintă le poate avea; el este, de asemenea, obligat să respecte secretul și confidențialitatea activității sale, în condițiile legii.

Consilierul juridic răspunde juridic pentru încălcarea obligațiilor profesionale, potrivit legii și reglementărilor specifice ale domeniului activității persoanei juridice în slujba căreia se află.

Autoritățile și persoanele juridice de drept public sau privat, care încadrează consilieri juridici debutanți, beneficiază de reglementările financiare favorabile prevăzute de lege.

În activitatea sa, consilierul juridic asigură: **consultanța**, asistența și reprezentarea autorității sau a instituției publice ori a persoanei juridice în favoarea căreia exercită profesia, apără drepturile și interesele legitime ale acestora în raporturile lor cu autoritățile publice, instituțiile de orice natură, precum și cu orice persoană juridică sau fizică, română ori străină, avizarea și contrasemnarea actelor cu caracter juridic în condițiile legii.

Activitatea profesională a consilierului juridic se realizează prin:

1. **consultații și cereri cu caracter juridic în toate domeniile dreptului;**
2. redactarea de opinii juridice cu privire la aspecte legale ce privesc activitatea acesteia;
3. redactarea proiectelor de contracte, precum și negocierea clauzelor legale contractuale;
4. asistența, consultanța și reprezentarea juridică a persoanelor juridice și a altor entități interesate;
5. redactarea de acte juridice, atestarea identității părților, a consimțământului, a conținutului și a datei actelor încheiate, care privesc persoana juridică în favoarea căreia consilierul juridic exercită profesia;
6. avizarea și contrasemnarea actelor cu caracter juridic;
7. verificarea legalității actelor cu caracter juridic și administrativ primite spre avizare;
8. semnarea la solicitarea conducerii, în cadrul reprezentării, a documentelor cu caracter juridic emenate de la persoana juridică sau de la instituția publică reprezentată;

În condițiile în care actul juridic supus avizării pentru legalitate nu este conform legii, consilierul juridic va formula un raport de neavizare în care va indica neconcordanța acestuia cu normele legale, în vederea refacerii actului.

Consilierul juridic, indiferent de forma în care își desfășoară activitatea profesională, se subordonează, numai pe linie administrativă, persoanei juridice în favoarea căreia își exercită profesia.

Consilierul juridic nu poate asista sau reprezenta părți cu interese contrare în aceeași cauză sau în cauze conexe și nu poate pleda împotriva părții care l-a consultat mai înainte în legătură cu aspectele litigioase ale pricinii.

Consilierul juridic nu poate fi ascultat ca martor și nu poate furniza relații nici unei autorități sau persoane cu privire la cauza care i-a fost încredințată, decât dacă are dezlegarea prealabilă, expresă și scrisă din partea părții în cauză, în condițiile legii.

Calitatea de martor are întâietate față de calitatea de consilier juridic, cu privire la faptele și împrejurările pe care acesta le-a cunoscut înainte de a fi devenit apărător al vreunei părți în cauză.

Dacă a fost ascultat ca martor, consilierul juridic nu mai poate desfășura nici o activitate profesională în acea cauză.

Consilierul juridic nu poate îndeplini funcția de expert, interpret sau traducător în cauza în care este angajat.

O platformă de inteligență artificială este Sintact.ro.

Sintact.ro este dezvoltat de Wolters Kluwer, lider european în managementul practicilor juridice de peste 30 de ani. Acest software juridic este special proiectat pentru a face viața mai ușoară într-un departament juridic sau într-o companie, indiferent de dimensiunile acesteia. Sintact.ro oferă o gamă completă și unică de caracteristici: cel mai performant motor de căutare și cea mai vastă bază de documente și informații juridice, astfel încât ajungi în timp record la speța relevantă cazurilor tale. Fiind o aplicație online, o poți accesa de pe orice dispozitiv, lucrând oriunde dispui de conexiune la Internet.

Experiența și tehnologiile noastre te ajută să devii mai eficient și să-ți sporești productivitatea. Ajungi în timp record la speța relevantă cazurilor tale.

Găsești soluții în cea mai vastă bibliotecă juridică din România, cu o interfață prietenoasă și intuitivă.

Sintact AI Essential folosește inteligența artificială pentru a analiza rapid și eficient hotărârile judecătorești. Cu acces la o bază de date de peste 2 milioane de hotărâri din ultimii 5 ani, aplicația evidențiază motivele și argumentele esențiale, oferindu-vă o imagine clară a deciziilor instanțelor.

Ca și consilier juridic/avocat, activitatea presupune redactarea și revizuirea documentelor legale complexe, de la contracte și acorduri până la cereri de chemare în judecată și hotărâri judecătorești. În fiecare dintre aceste cazuri, este esențial să aveți certitudinea că referințele legislative sunt corecte și actualizate. Fie că lucrați pe un contract complex sau analizați un document juridic pentru client, Legal Assist vă ajută să verificați rapid validitatea reglementărilor citate și să accesați direct versiunea actualizată a legislației relevante.

Legal Assist transformă procesul de verificare a legislației într-o sarcină simplă și rapidă, economisind timp și asigurându-vă că fiecare argument pe care îl construiți este susținut de reglementările în vigoare.

Este important să înțelegem că AI nu este o soluție corectă și că utilizarea sa trebuie să fie ghidată de principii etice și să respecte drepturile fundamentale ale omului.